

Kaupunginvaltuuston puheenjohtajana toimi vt Rydman ¹⁾ ja hänen erottuaan valtuuston jäsenyydestä ²⁾ vt Tulenheimo ³⁾. Varapuheenjohtajana oli vt Kilpi ⁴⁾.

Puheenjohtaja Rydman esiintoi ⁵⁾ kiitollisuutensa sen luottamuksen johdosta, joka oli tullut hänen osakseen kaupunginvaltuustossa niiden seitsemän ja puolen vuoden aikana, jolloin hän oli toiminut valtuuston puheenjohtajana ja joka nyt oli päättynyt hänen tultuaan valituksi kaupunginjohtajaksi. Valtuutettujen puolesta vastasi puheeseen varapuheenjohtaja.

Kaupunginvaltuusto kokoontui 18 kertaa.

Kaupunginvaltuuston pöytäkirjain pykäläluku oli 493 ja sen puolesta lähetettyjen kirjeiden lukumäärä 164.

Kaupunginvaltuuston vuoden varrella käsittelemistä asioista mainittakoon seuraavat:

1. Yleistä kunnallishallintoa koskevat asiat

Kaupunginhallitus ja välittömästi sen alaiset virastot

Kaupunginhallitus, kaupunginkanslia ja asiamiesosasto. Päätettyään ⁶⁾ perustaa kaupunginhallitukseen viidennen apulaisjohtajanviran kaupunginvaltuusto päätti ⁶⁾ muuttaa kaupunginhallituksen ohjesäännön 2 §:n 1 kohdan näin kuuluvaksi: Kaupunginhallitukseen kuuluu kaupunginjohtaja, viisi apulaiskaupunginjohtajaa sekä yhdeksän muuta jäsentä. Saman ohjesäännön 10 §:n 3 kohta päätettiin ⁷⁾ muuttaa näin kuuluvaksi: Kaupunginhallituksen jäsen älköön ottako osaa sellaisen asian käsittelyyn, joka voi tuottaa erinomaista hyötyä tai vahinkoa hänelle tai jollekulle, joka häneen on tuomarinjäätävien aiheuttavassa sukulaisuus- tai lankoussuhteessa. Valtioneuvosto vahvisti nämä päätökset vastaavasti joulukuun 30 p:nä ja heinäkuun 29 p:nä ⁸⁾.

Edellytyksin että valtioneuvosto vahvisti edellä mainitun päätöksen apulaiskaupunginjohtajien lukumäärän lisäämisestä kaupunginvaltuusto päätti ⁹⁾ muuttaa kaupunginhallituksen johtosäännön, mikäli se koski tehtävien jakamista kaupunginjohtajan ja apulaiskaupunginjohtajien kesken. Samalla päätettiin ⁹⁾, että uusi johtosääntö tulee voimaan sen jälkeen kun valtioneuvosto on vahvistanut kaupunginvaltuuston päätöksen kaupunginhallituksen ohjesäännön muuttamisesta ja siten muutetun ohjesäännön edellyttämät viides apulaiskaupunginjohtaja valittu ja ryhtynyt virkaansa hoitamaan.

Helsingin yliopiston kansleriksi nimitetylle kaupunginjohtaja A. Tulenheimolle päätettiin ¹⁰⁾ myöntää hänen anomansa ero virastaan kesäkuun 24 p:stä lukien. Koska kaupunginhallitus oli oikeuttanut kaupunginjohtaja Tulenheimon pitämään kesälomaa toukokuun 1 p:stä kesäkuun 11 p:ään sekä myöntänyt hänelle palkatonta virkavapautta kesäkuun 12 p:stä 24 p:ään, kaupunginvaltuusto päätti ¹¹⁾ määrätä rahatoimenjohtaja E. von Frenckellin hoitamaan kaupunginjohtajanvirkaa toukokuun 1 p:stä alkaen, kunnes virka tulee täytetyksi ja sen vakinainen haltija voi ryhtyä sitä hoitamaan. Virran sittemmin oltua haettavaksi julistettuna ei kukaan hakujan kuluksa hakenut sitä. Koska kaupunkien kunnallislain 32 §:n 3 kohdan mukaan kaupunginjohtajantoi-
meen voidaan valita sellainenkin henkilö, joka ei ole tointa hakenut, jos hän siihen suostuu, toimitettiin saman lainkohdan mukaan vaali umpilipuun jolloin kaupunginjohtajaksi valittiin ¹²⁾ pääjohtaja E. Hj. Rydman

Kaupunginvaltuusto päätti ¹³⁾ v:n 1945 alusta lukien perustaa kaupunginkansliaan kolmannen 42 palkkaluokkaan kuuluvan puhelimenhoitajanviran, oikeuttaen kaupunginhallituksen mainittuun virkaan, sitä haettavaksi julistamatta, nimitämään rouva I. Kellbergin.

Kaupunginjohtaja E. Hj. Rydman ¹⁴⁾ oikeutettiin ikäkorotusten saamiseksi lukemaan hyväkseen palvelusaikansa kansaneläkelaitoksen pääjohtajana ja rahatoimenjohtaja

¹⁾ Kvsto 12 p. tammik. 3 §. — ²⁾ S:n 30 p. elok. 271 §. — ³⁾ S:n 30 p. elok. 273 §. — ⁴⁾ S:n 12 p. tammik. 4 §. — ⁵⁾ S:n 21 p. kesäk. 265 §. — ⁶⁾ S:n 22 p. marrask. 415 §. — ⁷⁾ S:n 31 p. toukok. 203 §. — ⁸⁾ S:n 20 p. syysk. 307 §. — ⁹⁾ S:n 22 p. marrask. 416 §. — ¹⁰⁾ S:n 29 p. maalisk. 150 § ja 10 p. toukok. 175 §. — ¹¹⁾ S:n 21 p. kesäk. 233 §. — ¹²⁾ S:n 21 p. kesäk. 234 §. — ¹³⁾ S:n 30 p. elok. 292 §. — ¹⁴⁾ S:n 20 p. syysk. 316 §.

E. von Frenckell¹⁾ ikäkorotuksia ja eläkettä varten lukemaan hyväkseen palvelusajansa Suomen pankin johtokunnan jäsenenä.

Muuttaen aikaisempia virkaatoimittavan kiinteistöjohtajan palkkaetuja koskevia päätöksiään, kaupunginvaltuusto päätti²⁾, että virkaatoimittavalle kiinteistöjohtajalle E. V. Lähteelle oli suoritettava kertomusvuoden heinäkuun 1 p:stä alkaen 2 palkkaluokan mukainen peruspalkka tälle palkalle kulloinkin maksettavine kalliinajanlisäyksineen.

Kaksi 41 palkkaluokkaan kuuluvaa kaupunginkanslian konekirjoittajana toimivan kanslia-apulaisen virkaa päätettiin³⁾ v:n 1945 alusta lukien siirtää 39 palkkaluokkaan. Sitä vastoin evättiin⁴⁾ kaupunginlakimiehen, kanslasihteerien, kaupungin asiamiehen, kaupunginkanslian notaarien sekä kaupunginhallituksen asiamiesosaston lainopillisen apulaisen ja toimistoapulaisen A. Kaipaisen anomukset heidän virkojensa siirtämisestä ylempiin palkkaluokkiin.

Kaupunginhallitus oikeutettiin⁵⁾ yrittämään seuraavia v:n 1943 määrärahoja alla mainituin määrin: kaupunginvaltuuston määrärahoja Palkkiot 39 205 mk ja Valaistus 82: 75 mk, kaupunginkanslian määrärahaa Valaistus 1 500: 90 mk, kaupunginhallituksen asiamiesosaston määrärahoja Siivoaminen 251 mk ja Tarverahat 3 275: 05 mk, pääluokan Yleinen kunnallishallinto lukuun Erinäiset hallintomenot sisältyviä määrärahoja Sairaslomasijaiset 538 384: 70 mk, Sijaispalkat virkavapaustapauksissa 5 143 084: 20 mk ja Kaluston hankinta 131 719: 05 mk, saman pääluokan lukuun Sekalaiset menot sisältyvää määrärahaa Puhelinkulut 82 176: 95 mk sekä pääluokkaan Tuloa tuottamattomat pääomamenot sisältyviä kaupunginhallituksen käyttövaroja erinäisten avustustöiden suorittamiseksi 334 670: 70 mk.

Rahatoimisto. Kaupunginvaltuusto päätti⁶⁾ perustaa kertomusvuoden heinäkuun 1 p:stä lukien rahatoimiston palkka- ja eläkeasiainosastolle 35 palkkaluokkaan kuuluvan vanhemman toimistoapulaisen alemman palkkaluokan viran ja 37 palkkaluokkaan kuuluvan nuoremman toimistoapulaisen ylempään palkkaluokan viran sekä kirjaajaosastolle kaksi 37 palkkaluokkaan kuuluvaa nuoremman toimistoapulaisen ylempään palkkaluokan virkaa määräten samalla, että kyseisiin virkoihin saatiin, niitä haettaviksi julistamatta, nimittää virkoihin kuuluvia tehtäviä siihen asti hoitaneet toimistoapulaiset. Neljä 41 palkkaluokkaan kuuluvaa nuoremman toimistoapulaisen alemman palkkaluokan virkaa päätettiin⁶⁾ lakkauttaa. Uusien virkojen palkkojen suorittamiseksi kertomusvuonna myönnettiin⁶⁾ 10 800 mk valtuuston käyttövaroista uusien virkain palkkoihin sekä palkankorotuksiin.

Seuraavia rahatoimiston v:n 1943 määrärahoja päätettiin⁵⁾ sallia ylittää alla mainituin määrin: Lämpö 962: 30 mk, Valaistus 6 793: 80 mk, Tarverahat 217 961: 15 mk ja Verojen jälkiperintä 119 500: 20 mk.

Tilastotoimisto. Kaupunginvaltuusto päätti⁷⁾ perustaa tilastotoimistoon v:n 1945 alusta lukien uuden 33 palkka- ja III kielitaitoluokkaan kuuluvan apulaisaktuaarinviran oikeuttaen kaupunginhallituksen nimittämään virkaan, sitä haettavaksi julistamatta, ylimääräisen apulaisaktuaarin A.-M. Lipposen. Toimistoapulaisen M. Björklundin hoitama, 39 palkkaluokkaan kuuluva nuoremman toimistoapulaisen ylempään palkkaluokan virka päätettiin⁸⁾ siirtää 37 palkkaluokkaan.

Tilastotoimisto oikeutettiin⁹⁾ ylittämään v:n 1943 tarverahojaan 2 583 mk sekä kertomusvuoden määrärahaa Siivoaminen 600 mk.

Revisiolaitos

Kaupungin v:n 1943 hallinnon ja tilien tarkastus. Tutustuttuaan kaupungin revisio- toimiston kertomukseen v:lta 1943¹⁰⁾ vuositilintarkastajat valittuaan sihteerikokouksen menrenkulkuneuvos A. Virangon sekä jakauduttuaan kuten ennenkin jaostoihin, jotka tutkivat eri hallinnonhaaroja ja laitoksia, antoivat tilintarkastuskertomuksensa¹⁰⁾. Siinä todettiin tyydytyksellä ne uuditukset, jotka rahatoimiston hallinnossa oli toimeenpanttu. Revisio toimiston työtä oli monen viranhaltijan olo puolustuslaitokseen tehtävissä huomattava.

¹⁾ Kvsto 22 p. marrask. 417 §. — ²⁾ S:n 21 p. kesäk. 237 §. — ³⁾ S:n 30 p. elok. 291 §. — ⁴⁾ S:n 30 p. elok. 290 ja 291 §. — ⁵⁾ S:n 29 p. maalisk. 144 §. — ⁶⁾ S:n 21 p. kesäk. 238 §. — ⁷⁾ S:n 21 p. kesäk. 239 §. — ⁸⁾ S:n 30 p. elok. 293 §. — ⁹⁾ S:n 26 p. tammik. 43 § ja 20 p. jouluk. 483 §. — ¹⁰⁾ Kvston pain. asiakirj. n:o 3.

tavasti haitannut, satamalaitoksen alalta taas mainittiin, että uuden satamahinaaja-aluksen toimitus oli v:sta 1943 siirtynyt kertomusvuoteen. Tilintarkastajat olivat käyneet kaasulaitoksessa, sähkölaitoksessa, teurastamossa ja kalasatamassa sekä tutustuneet rakennustoimiston toimintaan. Kaasulaitos oli tuottanut tappiota, johtuen pääasiallisesti kaasun ja kaksin toimihaisesta hinnasta. Mutta koska sekä sähkölaitoksesta että vesijohtolaitoksesta oli kertynyt huomattavasti voittoa, oli teknillisten laitosten kertomusvuoden ylijäämä jopa edellisen vuodenkin vastaavaa määrää suurempi. Tutustuttuaan kansakoululasten ruokintaan tilintarkastajat totesivat, että järjestys ja puhtaus oli hyvä ja ruoka maukasta. Elintarvikekeskusta tarkastettaessa kiinnitettiin huomiota siihen, että keskusvaraston yhteydessä oli käyttövarasto, jota ei ollut selvästi edellisestä erotettu. Kaupungin julkisilla paikoilla ja puistoissa olevia muistomerkkejä ja taideteoksia ei tilintarkastajien mielestä ollut riittävästi suojattu pommitusvaaralta. Samoin rahatoimiston arvopaperien säilytysuojaa ei pidetty kyllin turvallisena. Rahatoimiston ja kiinteistötoimiston hallussa olevia velkakirjoja ei kertomusvuonna yksityiskohtaisesti tarkastettu, koska ne oli sodanvaaran vuoksi siirretty pois vakinaisista säilytyspaikoistaan. Kaupungin menot olivat edelleen kertomusvuonna nousseet, mutta kun teknillisten laitosten tulot olivat jättäneet melkoista suuremman ylijäämän, minkä lisäksi sekä menosäästöt että ylitulot olivat vielä suuremmat ja menoilytykset ja tulovajaukset pienemmät kuin v. 1942, oli kertomusvuoden rahoitussäästö entistä suurempi. Käytettävissä oleva rahoitussäästö oli noussut 28.9 milj. mk eli 135.6 milj. mk:sta 164.8 milj. mk:aan. Samoin kuin edelliselläkin vuonna johtui rahoitustilanteen keveneminen suureksi osaksi siitä, että yleisiä töitä ei ollut sodan vuoksi voitu suorittaa siinä määrässä kuin rauhanaikaisissa oloissa sekä että työttömyydestä aiheutuvia huoltomenoja ei ollut ollut. Teknillisten laitosten tuloylijäämä ja verotulujen kertyminen arvioitua paljon suuremmaksi, on myös huomattava. Saatuaan kaupunginreviisorin ja vuositilintarkastajain kertomuksiinsa tekemien huomautusten johdosta asianomaisilta laitoksilta ja lautakunnilta pyytämänsä selitykset, jotka se katsoi tyydyttäväiksi ja joista ilmeni asianomaisten jo ryhtyneen tai vastedes aikovan ryhtyä toimenpiteisiin sellaisten epäkohtien korjaamiseksi, jotka sitä vaativat, kaupunginhallitus antoi niiden johdosta lausuntonsa ¹⁾, jonka mukaisesti kaupunginvaltuusto sittemmin päätti ²⁾ hyväksyä v:n 1943 tilinpäätöksen sekä myöntää kaupunginhallitukselle ja kaupungin kaikille lautakunnille, virastoille ja laitoksille vastuuvapauden mainitun vuoden hallinnosta ja tileistä.

Irtaimen omaisuuden inventointi. Helsingin kaupungin irtaimen omaisuuden inventaajaan antama v:n 1943 toimintakertomus päätettiin ³⁾ lähettää tilastotoimistolle kunnalliskertomuksessa huomioonotettavaksi. Kertomuksesta ilmeni, että tarkastustoiminta oli jaettu inventaajaan kesken siten, että herra R. L. Forsbom tarkasti maistraatin, raastuvanoikeuden ym. virastojen hallussa olevan irtaimen omaisuuden, herra T. A. Häninen kiinteistötoimiston maatalousosaston ja sen hoidossa olevien tilojen sekä lastensuojelulaitosten, herra S. Koskinen palolaitoksen, poliisilaitoksen, poliisitalojen ja työnvälitystoimiston, herra Y. V. Laine kansakoulujen, herra O. Lindblom kaupunginkirjaston, kaupunginorkesterin, teurastamon ja vesijohtolaitoksen, neiti A. J. Lähteenoja lastentarhain, herra E. Montell puhtaanapitolaitoksen, kiinteistötoimiston, kaupungin talojen, kansanpuistojen ja urheilukenttien, herra J. A. Salomaa kaasulaitoksen, sähkölaitoksen, opetuskeittiöiden ja elintarvikekeskuksen, herra A. A. Skrabb sairaalan tiliviraston ja sairaalan, herra B. G. B. Svedlin terveydellisten tutkimusten laboratorion, maidontarkastamon, tuberkuloosihuoltotoimiston ja väestönsuojelutoimiston sekä lohkojen ja suojien, herra B. Wäisänen terveydenhoitolautakunnan ja satamalautakunnan alaisten laitosten, tilastotoimiston ja henkikirjoittajan konttorin sekä herra J. H. Väätäinen huoltotoimen, ammattikoulujen ja kunnallisten työväenasuntojen hallussa olevan irtaimen omaisuuden. Kaupunginvaltuuston päätöksen ⁴⁾ mukaisesti inventointia ei suoritettu rakennustoimistossa, kunnalliskodissa ja Annankadun kansakoulussa. Niiden kalustoluetteloista ei myöskään tehty mitään poistoja ja niihin kertomusvuoden aikana ostetut kalustot ym. merkittiin yhtenä summana kalustoluetteloiden loppuun. Tarkastus oli helmikuussa tapahtuneiden pommitusten ja niiden seurauksena olleiden monien virastojen ja laitosten siirron tai niissä aiheutuneen toiminnan keskeytyksen takia huomattavasti myöhästynyt ja

¹⁾ Kvston pain. asiakirj. n:o 4. — ²⁾ Kvsto 21 p. kesäk. 236 §. — ³⁾ S:n 10 p. toukok. 180 §. — ⁴⁾ Ks. v:n 1943 kert. I osan s. 4.

vaikeutunut. Olipa eräitä laitoksia joko osaksi tai kokonaan täytynyt jättää tarkastamatta. Tarkastusta oli myös vaikeuttanut se, että omaisuutta oli jouduttu siirtämään toisille paikkakunnille tai pakkaamaan laatikkoihin ja siirtämään talojen kellareihin. Pommitukset olivat myös aiheuttaneet tarkastettavalle omaisuudelle vahinkoa ja osaksi tuhonneetkin sitä. Kaikesta huolimatta oli inventointi saatu suurin piirtein tyydyttävästi suoritetuksi ja inventtaajat olivat tällöin todenneet, että kaupungin irtainta omaisuutta ja varastoja oli yleensä huolella hoidettu, virastoissa ja laitoksissa oleva kaupungin irtain omaisuus oli luetteloihin merkitty, suoritettuihin poistoihin oli ollut pätevät syyt ja luettelot hyvin pidetty. Tarkastuksen aikana havaitut virheet ja puutteellisuudet oli korjattu, kun inventtaajat tai revisorit olivat niistä asianomaisille huomauttaneet. Todettiin myös, että kaupungin irtainta omaisuutta oli mahdollisuuksien mukaan koetettu suojella pommitusvaurioilta. Mitään huomautuksia, joihin ehkä olisi ollut aihettakin, eivät inventtaajat halunneet tehdä, vaan jätettiin ne siksi kunnes olot jälleen vakiintuivat.

Revisiotoimisto. Revisiotoimiston seuraavia v:n 1943 määrärahoja sallittiin¹⁾ ylittää alla mainituin määrin: Kesäloimasijaiset 14 631: 75 mk, Valaistus 344: 15 mk ja Matkakulut 2 623 mk.

Verotusviranomaiset

Verotusvalmisteluviraston toimistoapulaisten palkkojen järjestely. Kaupunginvaltuusto päätti²⁾ v:n 1945 alusta lukien siirtää kuusi verotusvalmisteluviraston konekirjoittajana toimivan nuoremman toimistoapulaisen alemman palkkaluokan virkaa 41 palkkaluokasta 40:nteen.

Verotusvalmisteluviraston määrärahat. Verotusvalmisteluvirasto oikeutettiin ylittämään määrärahaansa Painatus ja sidonta 99 000 mk³⁾ sekä tarverahojaan 20 000 mk⁴⁾. V:n 1942 määrärahan Verotusvalmistelun järjestelyä varten kaupunginhallituksen käytettäväksi jäännöserä, 92 900 mk, päätettiin⁵⁾ sallia siirtää kertomusvuoteen.

Viranhaltijain ja työntekijäin virkasääntö-, työjärjestely-, palkka-, eläke- yms. kysymykset

Viranhaltijain eroamisikä. Koska virkasäännön 5 §:n mukaisesti 70 vuotta täyttäneitä viranhaltijaa ei enää voitu käyttää kaupungin palveluksessa, mikä etenkin vallitsevissa poikkeuksellisissa oloissa oli ollut kaupungille haitaksi, kaupunginvaltuusto päätti⁶⁾ mainitun epäkohdan poistamiseksi täydentää viranhaltijain eroamisikää koskevat määräykset.

Harjoittelijain ottaminen kaupungin virastoihin. Kaupunginvaltuusto päätti⁷⁾ oikeuttaa kaupungin virastot ottamaan harjoittelijoita sekä maksamaan heille korvauksen heidän suorittamastaan työstä tilapäisen työvoiman tililtä tai työmäärärahoista velvoittaen samalla virastot lähettämään ilmoituksen harjoittelijan ottamisesta kaupunginhallituksen henkilökortistoon. Virkasäännön 1 §:ään lisättiin näin kuuluva kolmas kohta: Harjoittelijoihin, jotka on otettu kaupungin virastoihin ja laitoksiin, ei virkasäännön määräyksiä sovelleta.

Kesäloimat. Huomioonottaen virkasäännön 26 §:n määräykset kaupunginvaltuusto päätti⁸⁾, että viranhaltijalle annetaan v:n 1944 aikana jäljempänä mainittavin poikkeuksien puolet hänelle sanottuna vuonna virkasäännön mukaan tulevasta vuosilomasta; viranhaltijalle on annettava myös jäljellä oleva osa hänen lomastaan siinä tapauksessa, että häntä voidaan käyttää maatalous- ja metsätyössä ja että hän tänä loma-aikana palkansa lisäksi maksettavaa kohtuullista korvausta vastaan työvoimaviranomaisten hyväksymällä tavalla osallistuu sanottuun työhön tai hänet työvelvollisena siihen määrätään; ellei viranhaltija osallistu mainitulla tavalla maatalous- tai metsätyöhön, vaan hoitaa varsinaista virkaansa, on hänelle tältä loman osalta maksettava kaksinkertainen palkka; jollei katsota tarpeelliseksi pitää viranhaltijaa työssä edellä tarkoitettuna lomasta jäljellä olevana aikana eikä häntä myöskään saada sijoitetuksi maatalous- tai metsätyöhön, voidaan hänelle antaa tämäkin osa vuosilomaa vapaasti käytettäväksi; muutoin nouda-

¹⁾ Kvsto 16 p. helmik. 90 §. — ²⁾ S:n 30 p. elok. 294 §. — ³⁾ S:n 10 p. toukok. 189 §. — ⁴⁾ S:n 20 p. jouluk. 484 §. — ⁵⁾ S:n 12 p. tammik. 11 §. — ⁶⁾ S:n 26 p. tammik. 26 §; Kunnall. asetuskok. s. 21. — ⁷⁾ Kvsto 31 p. toukok. 204 §; Kunnall. asetuskok. s. 95. — ⁸⁾ Kvsto 26 p. huhtik. 159 §.

tetaan soveltuvin osin valtioneuvoston huhtikuun 14 p:nä antamaa päätöstä työntekijäin oikeudesta vuosilomaan. Kaupunginhallitus oikeutettiin ratkaisemaan mahdolliset lomien järjestelyn yhteydessä syntyvät tulkintatapaukset.

Tilanteen sittemmin muututtua m.m. sikäli, että joukko viranhaltijoita oli kutsuttu sotapalvelukseen, kaupunginhallitus oli antanut eräitä valtuuston edellä mainittua päätöstä täydentäviä määräyksiä. Niinpä puolustuslaitoksen Helsingin teollisuuspiirin päätöksen, ettei kesälomia saatu myöntää puolustuslaitoksen tarpeita palveleville työntekijöille, kaupunginhallitus oli tulkinnut siten, ettei mainittu päätös koskenut muita kaupungin laitoksia kuin sotilasviranomaisten nimenomaan mainitsemia, ja niissäkin ainoastaan sellaisia henkilöitä, jotka laitoksen johtajan harkinnan mukaan tarvittiin laitoksen toiminnan ylläpitämiseksi. Muutoin lomat oli myönnettävä valtuuston edellä mainitun päätöksen mukaisesti kuitenkin edellytyksin, etteivät asianomaisen viraston työt siitä kärsineet ja että lomalla olevat heti kutsun saatuaan palasivat työhönsä. Vielä kaupunginhallitus oli määrännyt, että palolaitoksen palveluksessa oleville saatiin kertomusvuoden aikana myöntää kesälomia ainoastaan erikoistapauksissa palopäällikön harkinnan mukaan. Edellä selostetut kertomusvuoden kesälomien järjestelyä koskevat kaupunginhallituksen toimenpiteet kaupunginvaltuusto päätti ¹⁾ hyväksyä.

Lisäksi päätettiin ²⁾, että sotapalveluksesta tai työvelvollisuus- taikka muun sellaisen lain nojalla määrätystä työstä vapautuville viranhaltijoille ja työntekijöille oli suoritettava kertomusvuoden käyttämättömän kesäloman ajalta korvauksena tätä aikaa vastaava palkka laskettuna v:n 1944 kesäkuussa suoritetun palkan mukaan; korvausta ei kuitenkaan saatu suorittaa ajalta, jolloin asianomainen oli nauttinut lomaa sotapalveluksesta. Asianomainen lomaa myöntävä viranomainen oikeutettiin kuitenkin päättämään, voitiinko käyttämätön loma tai osa siitä myöntää luonnossa, mikäli viranhaltija tai työntekijä sanotun vuoden aikana vapautui sotapalveluksesta ja loman myöntämisestä ei aiheutunut haittaa laitoksen tai viraston toiminnalle. Edelleen päätettiin ³⁾ tarkoitusta varten merkitä v:n 1945 talousarvioon 500 000 mk:n suuruinen määräraha, joka saatiin käyttöä jo kertomusvuonna.

Viranhaltijain ja työntekijäin kalliinajanlisäykset sekä palkkojen ja eläkkeiden järjestely. Kaupunginvaltuuston pöytäkirjaan päätettiin ³⁾ merkitä ilmoitus seuraavista kaupungin viranhaltijoille ja työntekijöille maksettavia kalliinajanlisäyksiä koskevista toimenpiteistä: Valtioneuvosto oli tammikuun 27 p:nä päättänyt, että, poiketen työpalkkojen säännöstelystä lokakuun 1 p:nä 1942 annetun valtioneuvoston päätöksen 4 ja 6 §:n määräyksistä, elinkustannusindeksin pisteluvun 200 edellyttämä työpalkkojen tarkistus oli, noudattamalla muuten edellä mainitun valtioneuvoston päätöksen määräyksiä, toimitettava sen palkanmaksukauden alusta lukien, joka ensiksi alkaa helmikuun 12 p:n 1944 jälkeen, kuitenkin siten, että kuukausipalkkaa nauttiville oli korotettu palkka maksettava sanotun kuukauden jälkipuoliskolta. Tämän johdosta oli kaupunginhallitus tammikuun 29 p:nä kehoittanut kaupungin kassavirastoja maksamaan kalliinajanlisäykset indeksitason 198—207 mukaisesti helmikuun 12 p:n jälkeen ensiksi alkavan palkanmaksukauden alusta. Kaupunginvaltuuston päätöksen ⁴⁾ mukaan oli näin ollen myös viranhaltijain kalliinajanlisäykset tarkistettava, kuten vastaavanlaisessa tapauksessa aikaisemmin oli menetelty ⁵⁾, samasta ajankohdasta lukien.

Rahan arvon jatkuva heikkeneminen oli palkannauttijain keskuudessa herättänyt yhä lisääntyvää levottomuutta. Heidän nauttimistaan kalliinajanlisäyksistä huolimatta heidän reaalipalkkansa hetki hetkeltä aleni sen monissa tapauksissa jo arveluttavasti hiipossa toimeentulominimiä. Odotellessaan sopivampaa ajankohtaa varsinaisen palkkajärjestelyn suorittamiseksi kaupunginhallitus oli asettanut komitean valmistelemaan ehdotusta olosuhteista eniten kärsimään joutuneiden pienehköpalkkaisten palkkojen parantamiseksi jo etukäteen. Sittemmin antamassaan mietinnössä komitea aluksi totesi, että käsite pienehköpalkkainen oli ylen venyvä. Oli vaikeata sanoa, missä raja kulki ja oliko se yleensä pätevästi määrättävissä. Komitea oli kuitenkin ehdotustaan laatiessaan lähtenyt siitä, että 1 500 mk alemmaa peruspalkkaa kuukaudessa nauttiva oli katsottava pienipalkkaiseksi. Sen mielestä näytti kohtuulliselta, että mainittuun ryhmään kuuluvien virkojen pohjapalkat jonkin verran korotettaisiin, siten että 62—50 palkkaluokkiin kuulu-

¹⁾ Kvsto 5 p. heinäk. 268 §. — ²⁾ S:n 11 p. lokak. 368 §. — ³⁾ S:n 16 p. helmik. 69 §. — ⁴⁾ Ks. v:n 1942 kert. I osan s. 8. — ⁵⁾ S:n v:n 1943 kert. I osan s. 5.

vat virat siirrettäisiin 59—47 luokkiin, 49—46 palkkaluokkiin kuuluvat virat 47—44 luokkiin ja 45—44 palkkaluokkiin kuuluvat virat 44—43 luokkiin. Lisäksi komitea katsoi olevan syytä oikaisemalla kalliinajanlisäysten laskemistapaa ikäkorotusten osalta jonkinverran parantaa niiden viranhaltijain palkkoja, jotka olivat kauan palvelleet kaupunkia. Aikoinaan määrättiin palkkojen suuruus ajankohtana, jolloin maan yleinen elinkustannusindeksi oli 160, ja kalliinajanlisäyksiä korotettiin määräprosenttein milloin elinkustannusindeksi kohosi 10 pisteellä. Tällöin kuitenkin meneteltiin siten, ettei koko kiinteälle palkalle, vaan ainoastaan peruspalkalle laskettiin indeksiä 160 vastaava kalliinajanlisäys ja näin saatuun määrään lisättiin ikäkorotukset ilman mitään kalliinajanlisäystä, joten viranhaltijain kiinteän palkan kokonaisuudessaan edellyttämä kalliinajanlisäys jäi alemmaksi kuin mitä sen olisi pitänyt olla. Jos kalliinajanlisäystä suoritettaisiin saman prosentin mukaan sekä peruspalkasta että ikäkorotuksesta, saataisiin komitean mielestä huomattava parannus aikaan pienehköpalkkaisten kohdalta, mikäli nämä olivat ikäkorotuksiin oikeutettuja. Sen sijaan se ei parantaisi sellaisten viranhaltijain palkkausta, jotka olivat siksi äskettäin tulleet kaupungin palvelukseen, etteivät vielä nauttineet ikäkorotuksia, mikä komitean mielestä olikin paikallaan, sillä viimeksi mainitut tiesivät virkaan tullessaan siihen kuuluvat palkkaehdot, kun sen sijaan pitkäköön viranhoidon aikana olosuhteet olivat voineet muuttaa virkaan kuuluvan reaali-palkan aivan toiseksi, kuin mitä se oli viranhaltijain virantoimitukseen ryhtyessä. Ehdotettua oikaisua kalliinajanlisäysten laskemistapaan komitea ei kuitenkaan katsonut voitavan muuttaa yksinomaan pienehköjen palkkojen kohdalta, vaan olisi vastaava oikaisu tehtävä kaikissa palkkaluokissa. Tässä yhteydessä komitea huomautti valtioneuvoston päättäneen marraskuun 16 p:nä, että m. m. kuukausipalkkoja oli koko maassa korotettava 200 mk. Vaikkeivät valtioneuvoston palkkasäännöstelypäätökset yleensä, yhtä vähän kuin edellä mainittu päätöskään, koskenut julkisoikeudellisessa asemassa olevia kuntien viranhaltijoita, oli Helsingin kaupunki kuitenkin pyrkinyt mahdollisuuksien mukaan noudattamaan niissä annettuja yleisiä palkkaohjeita. Tämän vuoksi ja kun komitean edellä selostettu ehdotus palkkojen parantamiseksi ja niiden järjestelyksi eräissä tosin suhteellisen harvoissa kohdin veisi siihen, että uusi palkka kalliinajanlisäyksineen ei nousisi 200 mk kuukaudessa, oli komitean mielestä lisäksi päätettävä, että viranhaltijain kokonaispalkan lisäyksen tulisi nousta vähintään sanottuun 200 mk:aan kuukaudessa. Komitean arvion mukaan sen ehdotuksen toteuttaminen aiheuttaisi n. 17 milj. mk:n lisäkustannuksen vuodessa.

Työntekijäin palkkojen muuttamista komitea ei ehdottanut, koska kaikki tuntipalkkaa nauttivat tulivat valtioneuvoston päätöksen nojalla ilman muuta saamaan 1 mk:n lisäyksen tuntipalkkoihinsa. Sen sijaan komitean huomio oli kiintynyt kaupunginvaltuuston työntekijäin palkkatariffiin tekemään lisäykseen, jonka mukaan asianomainen ylin työjohto oli oikeutettu yksityistapauksissa työntekijäin paremman ammattitaidon tai työkyvyn taikka ahkeruuden perusteella korottamaan palkkaa enintään 10 %. Kun tässä esiintyvää sanaa yksityistapauksissa on arveltu tulkitun hyvin ahtaasti ja koska komitean mielestä olisi sekä kohtuullista että kaupungin edunkin mukaista, että työntekijää, joka osoittaa tavallisuudesta poikkeavaa ammattitaitoa, työkykyä ja ahkeruutta, palkitaan aina ansioittensa mukaan, oli komitea sitä mieltä, että sana yksityistapauksissa olisi poistettava mainitusta määräyksestä.

Yhtyen kaikissa kohdin komitean tekemiin ehdotuksiin kaupunginhallitus lähetti sen laatiman mietinnön kaupunginvaltuuston harkittavaksi, ehdottaen lisäksi, että kaupungin eläkkeennauttijainkin kalliinajanlisäys korotettaisiin 200 mk kuukaudessa. Kaupunginvaltuusto päätti ¹⁾ hyväksyä esityksen päättäen lisäksi, että mikäli loppupalkka jossakin palkkaluokassa sen hyväksymien ponsien mukaan alittaisi alemman palkkaluokan loppupalkan, edellinen oli korotettava jälkimmäisen suuruiseksi. 62—46 palkkaluokkiin kuuluvien virkojen siirtämiseksi ylempiin palkkaluokkiin valtuusto myönsi 150 000 mk käyttövaroistaan uusien virkojen palkkoihin ja palkankorotuksiin.

Kaupungin ajoissa omin hevosin työskentelevien kuorma-ajurien tuntipalkan korottaminen. Kaupunginvaltuusto päätti ²⁾ korottaa Helsingin kaupungin ja Helsingin kunnan työntekijäin keskustuomikunnan välisessä työehtosopimuksessa nimikkeeseen Kuormaajurit omalla hevosella kuuluvan 19 mk:n suuruisen kalliinajanlisäyksen 22 mk:aan,

¹⁾ Kvsto 29 p. marrask. 443 §; Kunnall. asetuskok. s. 183. — ²⁾ S:n 21 p. kesäk. 243 §.

mikä korotus oli suoritettava valtuuston asiaa koskevan päätöksen jälkeen lähinnä seuraavan tiliviikon alusta lukien.

Sortuneiden rakennusten raivaustöissä olevien aputyöntekijäin tuntipalkan korottaminen. Helsingin kunnantyöntekijäin keskustoimikunnan esitettyä, että aputyöntekijöille heidän ollessaan ns. raivaustöissä maksettaisiin palkkaa 17 mk tunnilta, koska kyseiset työt suuresti kuluttivat työntekijäin vaatteita ja jalkineita, ja kaupunginhallituksen tämän johdosta ehdotettua, että miespuolisille aputyöntekijöille maksettaisiin 10 mk:n perusmääräinen tuntipalkka, vastaten kalliinajanlisäyksineen 17: 10 mk, josta johtuen ne miespuoliset apu- y.m. työntekijät, joiden perusmääräinen tuntipalkka oli pienempi kuin 10 mk, tulisivat osallisiksi tästä korotuksesta, kaupunginvaltuusto päätti ¹⁾, että sortuneiden rakennusten raivaustöissä oleville aputyöntekijöille oli suoritettava vähintään 10 mk:n perusmääräinen tuntipalkka.

Reserviläisipalkan suorittaminen eräissä tapauksissa. Kaupunginvaltuusto päätti ²⁾ oikeuttaa kaupungin palveluksesta välittömästi asepalvelukseen kutsutun reserviläisipalkan saamiseen vaadittavaan kolmen kuukauden palvelusaikaan lukemaan hyväkseen sen ajan, minkä hän sotaväestä lomautettuna oli kaupungin työssä, mikäli hän oli käyttänyt lomauttamisaikansa tällaiseen työhön.

Myönnetyt ylimääräiset eläkkeet. Alla mainituille kaupungin tai sen kannattaman laitoksen palveluksessa olleille henkilöille myönnettiin ylimääräiset elinkautiset eläkkeet, joiden kuukausimäärät olivat seuraavat:

Virasto tai laitos, jossa eläkkeensaaja viimeksi on toiminut	Eläkkeensaaja	Eläkkeensaajan siihenastinen virka tai toimi	Ajankohta, josta alkaen eläke maksetaan	Eläkemäärä kuukautta kohden, mk
Lasten työkotii	Heinonen, I. ³⁾	Johtaja	19 1/4 44	⁴⁾ 200
Kiinteistötoimisto	Humala, A. ⁵⁾	Eläintenhoitaja	19 1/12 43	600
Rakennustoimisto	Saarinen, A. ⁶⁾	Ajuri	19 3/12 42	400

Leskieläkkeitä myönnettiin alla mainituille henkilöille:

Eläkkeensaajan miesvainaja			Ajankohta, josta alkaen eläke maksetaan	Eläkemäärä kuukautta kohden, mk
Virasto tai laitos, jossa viimeksi on toiminut	Nimi	Virka tai toimi		
Raastuvanoikeus	Nordberg, G. ⁷⁾	Kaupunginpalvelija	19 1/1 44	300
Palolaitos	Flink, J. ⁶⁾	Konemestari	19 1/4 44	300
»	Lönnqvist, J. ⁸⁾	Palokorpraali	19 1/4 44	300
Rakennustoimisto	Kataja, R. ⁶⁾	Työntekijä	19 1/6 44	300
»	Kuusmanen, K. ⁹⁾	»	19 1/11 44	300
Satamahallintotoimisto	Laurent, L. ⁶⁾	Vaakamestari	19 1/6 44	500
»	Nygren, J. ⁷⁾	Vahtimestari	19 1/12 43	300

Evätyt eläkeanomukset. Kaupunginvaltuusto ei katsonut olevan syytä myöntyä niihin ylimääräisen eläkkeen saantia koskeviin anomuksiin, joita seuraavat henkilöt olivat tehneet: terveystoimiston kaitsija Hj. J. Andberg ⁷⁾; työnvälitystoimiston osastonhoitaja A. Bruun ¹⁰⁾; taideteollisuuskeskuskoulun rehtori E. W. von Essen ¹¹⁾; metsänvartija O. Ilmosen leski ¹²⁾; Munkkiniemen ja Talin kartanoiden palveluksessa olleen työntekijän H. Salosen leski ¹³⁾; Tuomarinkylän kartanon palveluksessa olleen työntekijän A. Savisen leski ⁷⁾; rakennustoimiston työntekijä Y. A. Aaltonen ⁷⁾; rakennustoimiston työntekijäin K. Hellgrenin ⁹⁾ ja J. V. Kiviniemen ⁶⁾ lesket; puhtaanapitolaitoksen työntekijän Pylkän leski ⁷⁾; sekä satamahinaaja Herculeksen päällikön J. Hambergin leski ¹⁴⁾.

¹⁾ Kvsto 21 p. kesäk. 242 §. — ²⁾ S:n 30 p. elok. 289 §. — ³⁾ S:n 31 p. toukok. 225 §. — ⁴⁾ Lisäeläke; ks. v:n 1936 kert. s. 43. — ⁵⁾ Kvsto 29 p. maaisk. 147 §. — ⁶⁾ S:n 20 p. syysk. 356 §. — ⁷⁾ S:n 26 p. tammik. 57 §. — ⁸⁾ S:n 26 p. huhtik. 169 §. — ⁹⁾ S:n 22 p. marrask. 434 §. — ¹⁰⁾ S:n 8 p. maalisk. 130 §. — ¹¹⁾ S:n 20 p. syysk. 355 §. — ¹²⁾ S:n 1 p. marrask. 402 §. — ¹³⁾ S:n 26 p. tammik. 57 § ja 26 p. huhtik. 169 §. — ¹⁴⁾ S:n p. 21 kesäk. 259 §.

Eräitä käsiteltyjä eläkeanomuksia koskevat valitukset. Merkittiin tiedoksi korkeimman hallinto-oikeuden hylänneen rakennustoimiston muurarin A. Lindgrenin ¹⁾ ja satamahalintotoimiston parmaajan F. F. Nousiaisen ²⁾ leskien tekemät valitukset, jotka koskivat heidän käsiteltyjä eläkeanomuksiaan.

Kaupunginvaltuuston annettua Uudenmaan lääninhallitukselle selityksensä Munkkiniemen ja Talin kartanoiden palveluksessa olleen työntekijän H. Salosen ³⁾ lesken, Tuomarinkylän kartanon palveluksessa olleen työntekijän A. Savisen ⁴⁾ lesken, rakennustoimiston työntekijän S. Koskisen ⁵⁾ lesken ja sähkölaitoksen ajurin K. Kotivirran ⁶⁾ lesken tekemien valitusten johdosta, lääninhallitus oli hylännyt valitukset. Työmiehenleski Salosen sittemmin valitettua asiassa korkeimpaan hallinto-oikeuteen kaupunginvaltuusto päätti ⁷⁾ tälle annettavassa selityksessään toistaa asiassa jo aikaisemmin esittämänsä näkökohdat.

Ab. M. G. Stenius nimisen yhtiön entisten työntekijäin eläkeoikeus. Työntekijät M. Laukkanen ⁸⁾ ja V. J. Huuskonen ⁹⁾ oikeutettiin eläkettä varten lukemaan hyväkseen edellinen v:n 1918 heinäkuun 29 p:n ja v:n 1920 heinäkuun 29 p:n ja v:n 1937 toukokuun 18 p:n ja v:n 1939 helmikuun 25 p:n välinen aika sekä jälkimmäinen v:n 1919 elokuun 21 p:n ja v:n 1920 huhtikuun 17 p:n välinen aika, jolloin he olivat olleet Ab. M. G. Stenius nimisen yhtiön palveluksessa.

Sairasavun myöntäminen porari A. V. Nurminen perikunnalle. Koska rakennustoimiston palveluksessa ollut porari A. Nurminen, joka kuoli tammikuun 26 p:nä nautittuaan sairaslomaa säädetyin palkkaeduin v:n 1942 huhtikuun 22 p:n ja v:n 1943 toukokuun 29 p:n väliseltä ajalta, oli loukkaantunut kaupungin töissä, mikä välillisesti oli aiheuttanut hänen kuolemansa, kaupunginvaltuusto päätti ¹⁰⁾ oikeuttaa hänen perikuntansa saamaan jatkettuna sairaspuna puolet hänen palkastaan v:n 1943 toukokuun 30 p:n ja v:n 1944 tammikuun 26 p:n väliseltä ajalta.

2. Rahatointa koskevat asiat

Kaupungin v:n 1943 tilinpäätös. Kaupunginvaltuusto päätti ¹¹⁾ hyväksyä v:n 1943 tilinpäätöksen, jonka loppusummat olivat seuraavat:

Menosäästöt	mk	82 501 509: 65	
Tuloylitykset	»	97 101 092: 71	
Tulot talousarvion ulkopuolella	»	6 213 037: 52	mk 185 815 639: 88
Menoylitykset	»	54 118 201: 10	
Tulovajaukset	»	17 174 757: 20	
Menot talousarvion ulkopuolella	»	647 909: 90	» 71 940 868: 20
Ylijäämä	mk	113 874 771: 68	

Obligatiolainan ottaminen eräiden pommitusvaurioiden korjaamisen kustantamiseksi. Kaupunginvaltuusto päätti ¹²⁾ merkitä v:n 1945 talousarvioon 10 milj. mk:n määrärahan kaupunginhallituksen käytettäväksi 5.75 %:n lainojen myöntämiseksi enintään 5 vuoden ajaksi vähävaraisille kiinteistöjen omistajille sopivaa vakuutta vastaan suojakorjauksia varten; oikeuttaa kaupunginhallituksen etukäteen jo kertomusvuonna tarpeen mukaan käyttämään sanottua määrärahaa; ottaa yllä mainittua tarkoitusta varten 10 milj. 5.75 %:n obligatiolainan kahta vuotta pidemmin maksuajoin ja enintään 5 vuoden kuoletusajoin; alistaa päätöksensä obligatiolainan ottamisesta valtioneuvoston tutkittavaksi ja vahvistettavaksi; sekä valtuuttaa kaupunginhallituksen ryhtymään kaikkiin päätöksestä aiheutuviin toimenpiteisiin ja täysin valtuuksin edustamaan kaupunkia lainanottoa koskevissa neuvotteluissa ja päätösten teossa sekä kaupungin puolesta allekirjoittamaan kaikki tarpeelliset laina- ja vastuusitoumukset sekä muut asiakirjat. Sisäasiainministeriö ilmoit-

¹⁾ Kvsto 1 p. marrask. 386 §; ks. v. 1943 kert. I osan s. 7. — ²⁾ Kvsto 11 p. lokak. 364 §. — ³⁾ S:n 21 p. kesäk. 231 §. — ⁴⁾ S:n 8 p. maalisk. 114 § ja 31 p. toukok. 198 §. — ⁵⁾ S:n 16 p. helmik. 65 §; ks. v:n 1943 kert. I osan s. 7. — ⁶⁾ Kvsto 16 p. helmik. 66 §; ks. v:n 1943 kert. I osan s. 7. — ⁷⁾ Kvsto 20 p. syysk. 310 §. — ⁸⁾ S:n 29 p. maalisk. 146 §. — ⁹⁾ S:n 1 p. marrask. 401 §. — ¹⁰⁾ S:n 29 p. maalisk. 148 §. — ¹¹⁾ S:n 21 p. kesäk. 236 § ja kvston pain. asiakirj. n:o 3. — ¹²⁾ Kvsto 29 p. maalisk. 139 §.